

ข้อกำหนดว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า (EUDR)
สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์

ภูมิหลัง

▶ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ EU ได้ใช้บังคับกฎหมาย EUDR เพื่อรับมือกับการแก้ไขปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าทั่วโลก ทั้งที่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าผิดกฎหมาย และจากการขยายตัวทางการเกษตร ครอบคลุมสินค้าทั้งหมด ๗ รายการ ได้แก่ วัว ไม้ ปาล์ม น้ำมัน ถั่วเหลือง กาแฟ โกโก้ และยางพารา รวมถึงผลิตภัณฑ์ เช่น ช็อคโกแลต เพอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์กระดาษตีพิมพ์ อนุพันธ์ของน้ำมันปาล์ม (ตัวอย่างเช่นที่ใช้เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง)^๑ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการ (ผู้วางจำหน่ายสินค้าครั้งแรก (operator) และผู้ค้าสินค้า (trader)) ตรวจสอบย้อนกลับสินค้าถึงพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกหรือเก็บเกี่ยว (plot of land)

▶ EUDR มีระบบการจัดกลุ่มประเทศ (benchmarking system) แบ่งเป็นระดับ ๓ กลุ่มคือ กลุ่มความเสี่ยงต่ำ กลุ่มความเสี่ยงปานกลางและกลุ่มความเสี่ยงสูง เพื่อกำหนดระดับภาระหน้าที่สำหรับผู้ประกอบการและหน่วยงานผู้มีอำนาจของประเทศสมาชิกฯ โดยเพิ่มระดับการตรวจสอบสำหรับประเทศในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง และลดระดับการตรวจสอบเป็นอย่างย่อสำหรับประเทศในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำ เมื่อเทียบกับการตรวจสอบของกลุ่มที่มีระดับความเสี่ยงปานกลาง (ทั้งนี้ ทุกประเทศจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยงปานกลางเมื่อระยะเบี่ยง มีผลบังคับใช้ ไปจนกว่าคณะกรรมการยุโรปจะจัดทำกรจำแนกกลุ่มความเสี่ยงเสร็จ)

รูปแบบมาตรการ

▶ ห้ามวางจำหน่ายสินค้าในตลาด EU และห้ามส่งออกสินค้าออกจาก EU หากสินค้านั้นเป็นสินค้าที่มีกระบวนการผลิตจากการตัดไม้ทำลายป่า

บทลงโทษ

▶ EU กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย EUDR ครอบคลุม (๑) ค่าปรับ ในอัตราอย่างน้อยร้อยละ ๔ ของรายได้ต่อปีของบริษัท (๒) การยึดทรัพย์สิน (๓) การสั่งไม่ให้เข้าร่วมกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐของหน่วยงานภาครัฐใน EU และ (๔) ในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำอาจพิจารณาห้ามประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้นใน EU

สถานะล่าสุด

▶ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ ปัจจุบัน กฎหมาย EUDR มีระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๑๘ เดือน ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ สำหรับผู้ประกอบการทั่วไป ทั้งนี้ สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางขนาดเล็ก และรายย่อย (SME)^๒ มีระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๒๔ เดือน ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ก่อนการดำเนินการตามเงื่อนไขภายใต้กฎหมายดังกล่าว

ข้อห่วงกังวลของภาคส่วนต่าง ๆ ต่อการบังคับใช้ EUDR

▶ ที่ผ่านมามีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศที่สาม ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิต/ผู้ส่งออกสินค้าที่อยู่ในข่ายของ EUDR โดยมีท่าทีของประเทศที่สามสรุปได้ ดังนี้

- **ท่าทีประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป** : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของประเทศสมาชิกทั้งหมด ๒๐ ประเทศ (อาทิ ออสเตรีย อิตาลี สวีเดน ฟินแลนด์ โปแลนด์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย) เรียกร้องให้เลื่อนการบังคับใช้ EUDR ออกไปก่อน ในขณะที่เดียวกัน สภาอุตสาหกรรมในยุโรปได้เรียกร้องคำชี้แจงเรื่องการนำข้อกำหนด EUDR ไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมในสหภาพยุโรปแสดงข้อห่วงกังวลปัญหาเกี่ยวกับระบบข้อมูลของข้อกำหนด EUDR ที่ยังไม่มีความพร้อม รวมถึงประเด็นด้านเทคนิคต่าง ๆ

- **ท่าทีสหรัฐฯ** : รัฐบาลสหรัฐฯ เรียกร้องให้สหภาพยุโรปเลื่อนการบังคับใช้ข้อกำหนด EUDR ออกไปจากกำหนดการเดิม โดยที่ผ่านมามีเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ มีรายงานข่าวจากสำนักข่าว “Financial

^๑ “*palm oil, beef, timber, coffee, cocoa, rubber and soy*. The rules also apply to a number of derived products such as chocolate, furniture, printed paper and selected palm oil based derivatives (used for example as components in personal care products)”

^๒ EU นิยามผู้ประกอบการ SME ว่ามีการจ้างแรงงานไม่เกิน ๒๕๐ คน และมีมูลค่าคงเหลือไม่เกิน ๔๐ ล้านยูโร หรือประมาณ ๑,๖๐๐ ล้านบาท)

Times” แจ้งว่า ผู้บริหารระดับสูงของสหรัฐฯ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (Thomas Vilsack) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ (Gina Raimondo) และผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (Katherine Tai) ร่วมกันลงนามหนังสือถึงรองประธานคณะกรรมการยุโรป (Maros Sefcovic) เพื่อแสดงข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย EUDR ของสหภาพยุโรปและเรียกร้องให้สหภาพยุโรปพิจารณาขยายระยะเวลาเปลี่ยนผ่านจากเดิมที่กำหนดไว้ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ที่จะถึงนี้ โดยมีประเด็นข้อห่วงกังวล ๔ ประเด็นสรุปได้ ดังนี้

- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Application Programming Interface : API) ที่จะใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการจะต้องรายงานยังขาดความพร้อม
- ขาดคู่มือ (guideline) ที่ชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย EUDR (สหภาพยุโรปอยู่ระหว่างจัดทำ โดยยังไม่ได้มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ)
- ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป บางประเทศยังไม่ได้มอบหมายหน่วยงานภายในประเทศที่จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ (designated authority) เพื่อบังคับใช้กฎหมาย EUDR
- การจำแนกประเทศที่มีความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง และความเสี่ยงต่ำ ดุลพินิจของสหภาพยุโรปไม่ได้พิจารณาแนวปฏิบัติในการควบคุมป่าไม้ของประเทศที่สาม
- **ท่าทีของกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา** : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของประเทศสมาชิก “Southern Agricultural Council : SAC”^๓ มีหนังสือถึงรองประธานคณะกรรมการยุโรป (Mr. Maros Sefcovic) แสดงข้อห่วงกังวลเรื่องข้อกำหนด EUDR
- **ท่าทีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการประชุมผู้มีส่วนได้เสีย (Multistakeholder Platform) จัดโดย DG ENV เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗** : ในภาพรวม ภาคเอกชนแสดงความไม่พอใจต่อพัฒนาการข้อกำหนด EUDR เนื่องจากคณะกรรมการยุโรปไม่ได้ปรึกษาหารือเรื่องระบบการจำแนกกลุ่มประเทศ (benchmarking system) หรือให้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมใด ๆ โดยผู้แทนภาคเอกชนได้เรียกร้องให้มีการเลื่อนการบังคับใช้ออกไปก่อน อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการคณะกรรมการยุโรปด้านสิ่งแวดล้อม (Directorate-General for Environment : DG ENVI) แจ้งว่า กระบวนการตัดสินใจเรื่องข้อกำหนด EUDR เป็นการตัดสินใจทางการเมือง (political decision)

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์
กันยายน ๒๕๖๗

^๓ ประกอบด้วย อาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล ชิลี ปารากวัย และอุรุกวัย